

EUROPOS SĄJUNGA
Europos fondas trečiųjų
šalių piliečių integracijai

DIVERSITY
DEVELOPMENT
GROUP

LIETUVOS
SOCIALINIŲ TYRIMŲ
CENTRAS

etninių tyrimų **institutas**

**TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJOS TRAJEKTORIJOS
IR VERTINIMO MECHANIZMAI**

Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai 2012 m. metinė programa

Paramos sutarties Nr. D4-121-EIF-2012/6/04/RM/1/13/05

TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIAI LIETUVOS VISUOMENĖJE:
VISUOMENĖS NUOSTATŲ MONITORINGAS

Tyrimo ataskaita

Vilnius, 2014

Įvadas

Visuomenės nuostatų apklausos rezultatai pristatomi remiantis 2013 metų rugsėjo-spalio mėnesiais įgyvendintos apklausos, kurią Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimų instituto užsakymu atliko Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos Tyrimai“, duomenimis.

Tyrimo metu apklausti 1012 15 iki 74 metų amžiaus Lietuvos gyventojai iš 100 Lietuvos vietovių (atrankos taškų). Respondentai apklausti savo namuose tiesioginio interviu būdu. Respondentams atrinkti taikyta daugiakopė stratifikuota tikimybinė atranka. Apklausos rezultatų paklaida neviršija 3,5 procentų.

Apklausa atlikta įgyvendinant projektą „*Trečiųjų šalių piliečių integracijos trajektorijos ir vertinimo mechanizmai*“ pagal Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai 2012 metinės programos tikslus.

Visuomenės nuostatos Lietuvoje gyvenančių ir į Lietuvą atvykstančių migrantų atžvilgiu 2013 m.

Visuomenės nuostatų tyrimas – svarbus trečiųjų šalių piliečių integracijos veiksnys. Atsižvelgiant į imigracijos tendencijas (ypač po Europos Sąjungos (ES) plėtros 2004 metais) Lietuvoje nuo 2008 metų į kasmetines Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimų instituto atliekamas visuomenės nuomonės apklausas įtraukiami klausimai apie imigracijos procesus.

Pirmasis tikslinis nuostatų tyrimas buvo atliktas 2009 metų pradžioje įgyvendinant projektą „Lietuvoje gyvenančių trečiųjų šalių piliečių integracijos politikos vertinimo principai ir rodikliai“. Nuo 2011 metų vėl pastebimas bendros ir darbo imigracijos srautų Lietuvoje didėjimas. Tad, kaip ir ankstesniais metais, atsižvelgiant į struktūrinius imigracijos veiksnius, Lietuvoje gyvenančių imigrantų integracijos prielaidas ir problematiką bei migrantų integracijos politikos įgyvendinimo praktiką, 2013 metų apklausos metu atidžiau pažvelgiama į visuomenės nuostatas Lietuvoje vykstančių imigracijos ir migrantų integracijos procesų atžvilgiu. Šioje apžvalgoje pristatomi ne tik

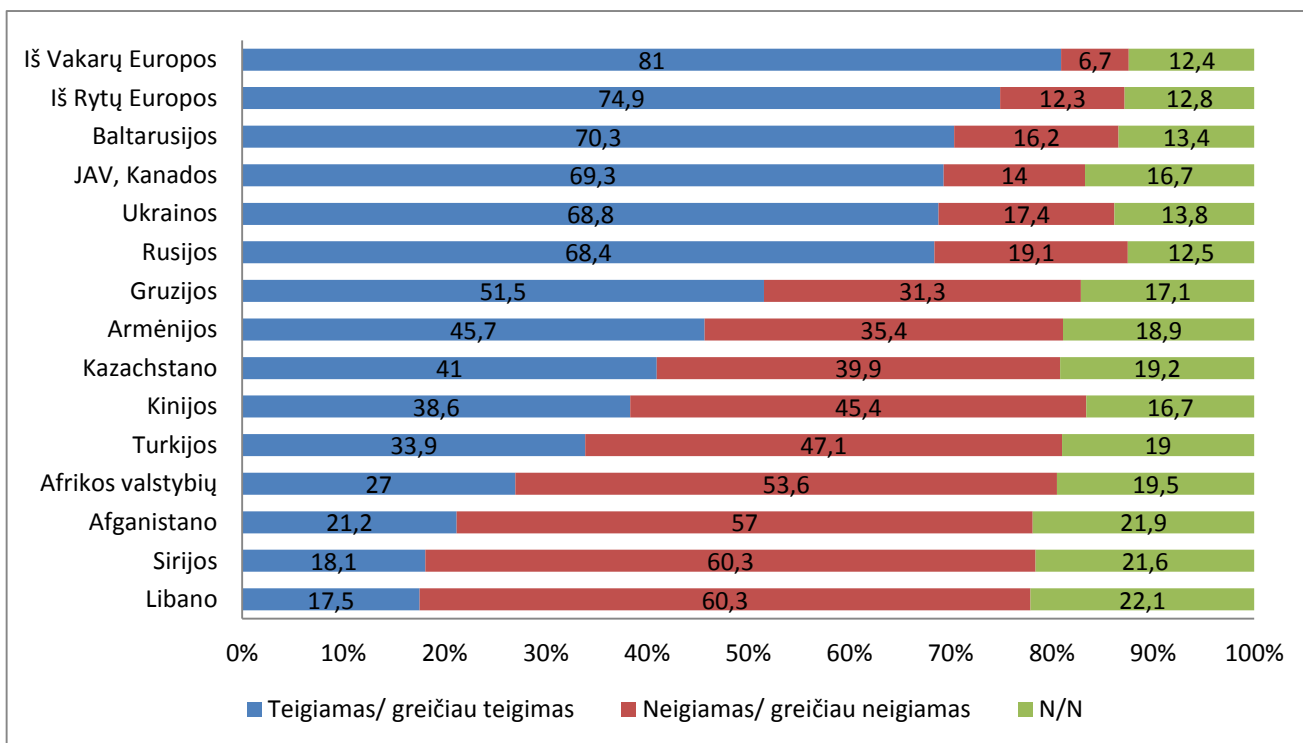
2013 metų tyrimo rezultatai, bet ir atskleidžiama visuomenės nuostatų kaita 2010 – 2013 metų laikotarpiu.

Norint sužinoti Lietuvos gyventojų nuomonę apie šalyje gyvenančius imigrantus, apklausoje dalyvavusių respondentų buvo prašoma įvertinti savo požiūrį į išvardintų Lietuvoje gyvenančių asmenų grupes. Apklausos rezultatai rodo, kad palankiausiai vertinami asmenys, atvykę iš Vakarų Europos valstybių – Belgijos, Didžiosios Britanijos, Italijos, Prancūzijos, Vokietijos, ir kt. Teigiamą/greičiau teigiamą nei neigiamą požiūrį šių imigrantų atžvilgiu įvardino 81 proc. apklausoje dalyvavęs Lietuvos gyventojas. Palankiai (74,9 proc.) respondentai vertina ir imigrantus iš Rytų Europos valstybių, priklausančių ES nuo 2004 ir 2007 metų – Bulgarijos, Čekijos, Latvijos, Rumunijos, Slovakijos.

Nors daugiau nei du trečdaliai respondentų savo palankumą išsakė šalyje gyvenantiems imigrantams iš Baltarusijos (70,3 proc.), JAV ir Kanados (69,3 proc.), Ukrainos (68,8 proc.) ir Rusijos (68,4 proc.), vis tik imigrantai iš ES ir Europos Laisvosios Prekybos Asociacijai (ELPA) nepriklausančių valstybių nėra vertinami taip palankiai. Labiausiai neigiamai atsiliepiama apie imigrantus iš Libano ir Sirijos. Respondentų nuomonės asmenų, atvykusių iš šių valstybių, atžvilgiu 2013 metais pasiskirstė vienodai. Neigiamą/greičiau neigiamą požiūrį įvardino 60,3 proc. apklausoje dalyvavusių gyventojų. Tiesa, imigrantai iš Sirijos buvo vertinami kiek palankiau (18,1 proc.) nei imigrantai iš Libano (17,5 proc.). Daugiau nei pusė respondentų taip pat neigiamai atsiliepė apie atvykstančius iš Afganistano (57 proc.) ir Afrikos valstybių (53,6 proc.).

Galima teigti, kad Lietuvos visuomenėje vyrauja iš skirtingų šalių atvykstančių asmenų kategorizacija. Pirmajai kategorijai galima būtų priskirti iš Vakarų ir Rytų Europos atvykusius ir Lietuvoje gyvenančius asmenis, antrajai kategorijai atvykusius iš Šiaurės Amerikos valstybių (JAV ir Kanados) bei Baltarusijos, Ukrainos ir Rusijos. Trečiajai grupei galima būtų priskirti Gruzijos, Armėnijos, Kazachstano, Kinijos ir Turkijos piliečius, o ketvirtajai – imigrantus iš Afrikos valstybių, Afganistano, Sirijos ir Libano (žr. 1 pav.).

1 pav. Koks Jūsų požiūris į Lietuvoje gyvenančius asmenis iš išvardintų regionų ir šalių? 2013 m., proc.

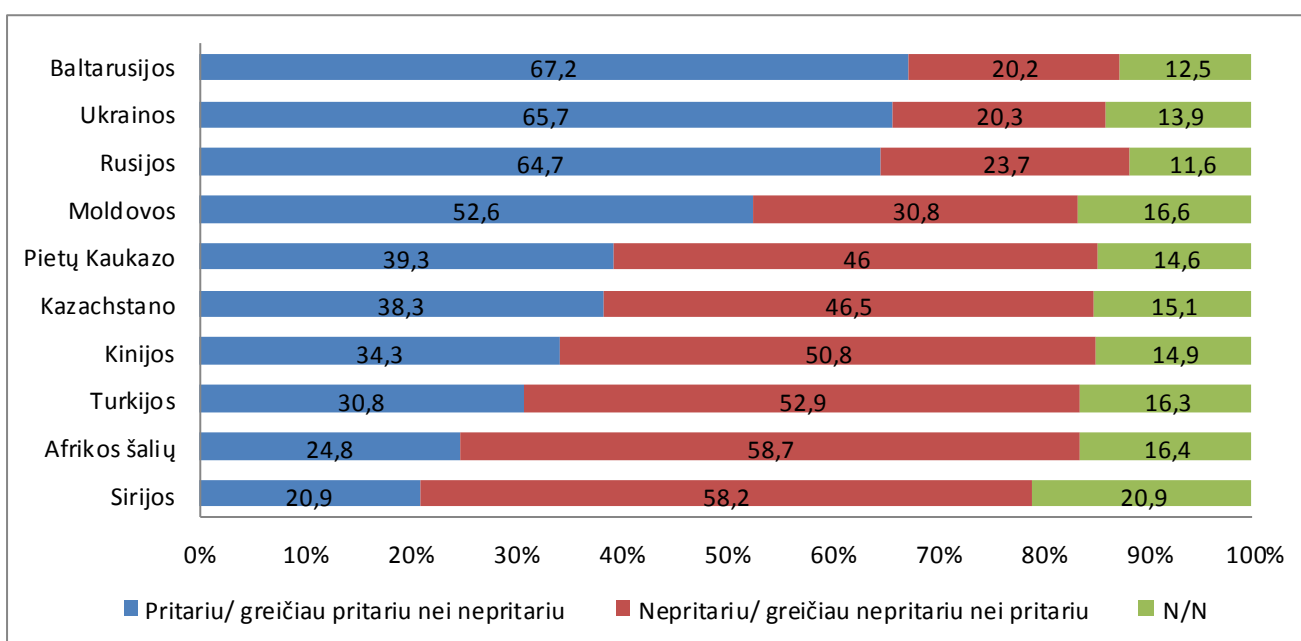

Apklausoje metu respondentų taip pat buvo klausiama, ar jie pritartų/ nepritartų imigrantų, iš jiems išvardintų trečiųjų šalių, atvykimui gyventi ir dirbti šalyje (žr. 2 pav.). Palankiausiai atsiliepiama apie imigrantus atvykstančius iš Baltarusijos (67,2 proc.), Ukrainos (65,7 proc.) ir Rusijos (64,7 proc.). Daugiau nei pusė (52,6 proc.) respondentų teigė pritarantys/ greičiau pritarantys nei nepritarantys imigrantų iš Moldovos atvykimui ir darbui šalyje. Beveik tolygiai apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų nuomonės pasiskirstė apie atvykstančius iš Pietų Kaukazo (jų atvykimui pritarė 39,3 proc. respondentų) ir Kazachstano (38,3 proc.), Kinijos (34,3 proc.) ir Turkijos (30,8 proc.). Labiausiai apklausoje dalyviai nepritarė imigrantų iš Afrikos šalių (58,7 proc.) ir Sirijos (58,2 proc.) gyvenimui ir darbui šalyje.

Lyginant su 2012 metų apklausoje duomenimis didelių pasikeitimų nepastebima. Praėjusiais metais daugiausia respondentų taip pat labiausiai pritarė imigrantų iš Ukrainos, Baltarusijos ir Rusijos atvykimui. Tiesa, 2013 metais pritariančių skaičius imigrantų iš šių

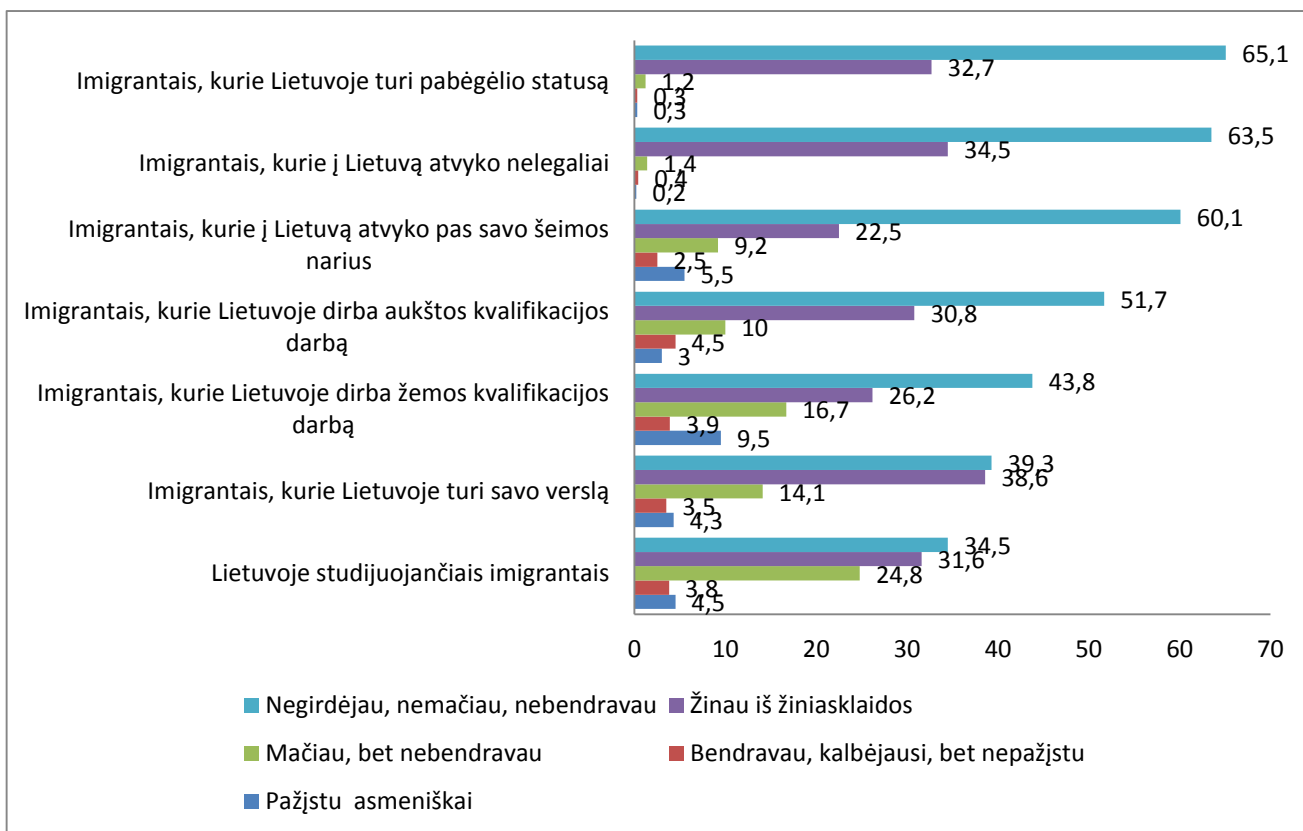
valstybių gyvenimui ir darbui šalyje išaugo vidutiniškai 10 proc. Kaip ir 2013 metais, 2012 metais mažiausiai pritariančių buvo asmenų iš Afrikos valstybių atvykimui. Antra pagal nepalankumą įvertinta grupė buvo imigrantai iš Kinijos, kurios atžvilgiu pritariančių 2013 metais buvo 4 proc. daugiau, o ši valstybė pagal pritarimą išsakiusių respondentų procentą aplenkė Turkiją ir Siriją (pastaroji valstybė į apklausą buvo įtraukta 2013 metais).

2 pav. Ar Jūs pritariate ar nepritariate, kad imigrantai į Lietuvą atvyktų gyventi ir dirbti iš išvardintų šalių? 2013 m., proc.

Tyrimo klausimyne buvo pateikti klausimai apie gyventojų tiesioginius (yra tekę kalbėtis, susitikti) ir netiesioginius (sužinoti iš žiniasklaidos priemonių, girdėti iš pasakojimų) santykius su įvairiomis Lietuvoje gyvenančių imigrantų iš kitų nei Europos Sąjungos šalių kategorijomis (žr. 3 pav.). Apie kiekvieną išskirtą asmenų kategoriją respondentai galėjo pateikti vieną ar kelis atsakymų variantus, atspindinčius jų santykius su tam tikra imigrantų grupe.

3 pav. Ar per paskutinius 12 mėnesių Jums teko girdėti, matyti ar bendrauti su tokiais imigrantais iš kitų nei Europos Sąjungos šalių? 2013 m., proc.

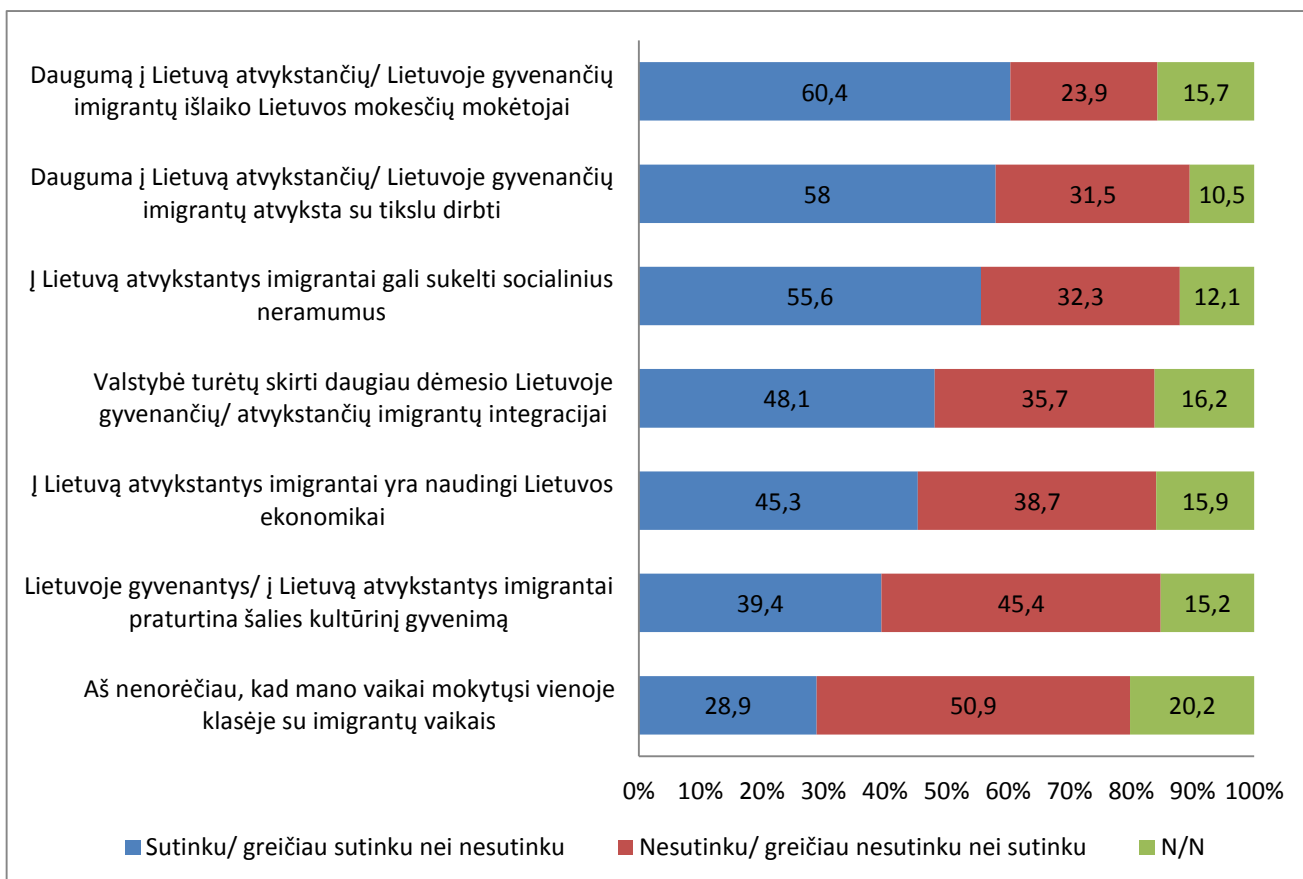
Analizuojant tyrimo duomenis, galima išskirti keletą aspektų. Visų pirma, reikėtų paminėti, kad maždaug dviem trečdaliams apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų nėra tekę girdėti, matyti ar bendrauti su imigrantais, kurie Lietuvoje turi pabėgėlio statusą (65,1 proc.), imigrantais, kurie į Lietuvą atvyko nelegaliai (63,5 proc.) ir imigrantais, kurie į Lietuvą atvyko pas savo šeimos narius (60,1 proc.). Antra, apklausos duomenys rodo, kad daugiausia informacijos ir patirties apie įvairias imigrantų grupes gyventojai gauna iš netiesioginių šaltinių – žiniasklaidos (TV, radijo, spaudos, interneto) priemonių.

Lyginant skirtingas imigrantų kategorijas, matyti, kad iš žiniasklaidos geriausiai respondentams yra žinomi imigrantai, kurie Lietuvoje turi savo verslą (38,6 proc.) ir imigrantai, kurie į šalį atvyko nelegaliai (34,5 proc.). Kiek mažiau respondentų nurodė, kad iš TV, radijo, spaudos ar interneto yra girdėję apie Lietuvoje studijuojančius imigrantus (31,6 proc.) ir imigrantus, kurie Lietuvoje dirba aukštos kvalifikacijos darbą (30,8 proc.).

Analizuojant apklausoje dalyvavusių respondentų atsakymus apie tiesioginius santykius, matoma, kad bendravusių (kalbėjusių, bet nepažįsta asmeniškai) su imigrantais procentas svyruoja nuo 0,3 proc. (su imigrantais, kurie Lietuvoje turi pabėgėlio statusą) iki 4,5 proc. (su imigrantais, kurie Lietuvoje dirba aukštos kvalifikacijos darbą). Asmeniškai pažįstančių imigrantus procentas taip pat nėra didelis. Daugiausiai respondentų įvardino, kad asmeniškai pažįsta imigrantus, kurie šalyje dirba žemos kvalifikacijos darbą (9,5 proc.) ir imigrantus, kurie į Lietuvą atvyksta pas savo šeimos narius (5,5 proc.).

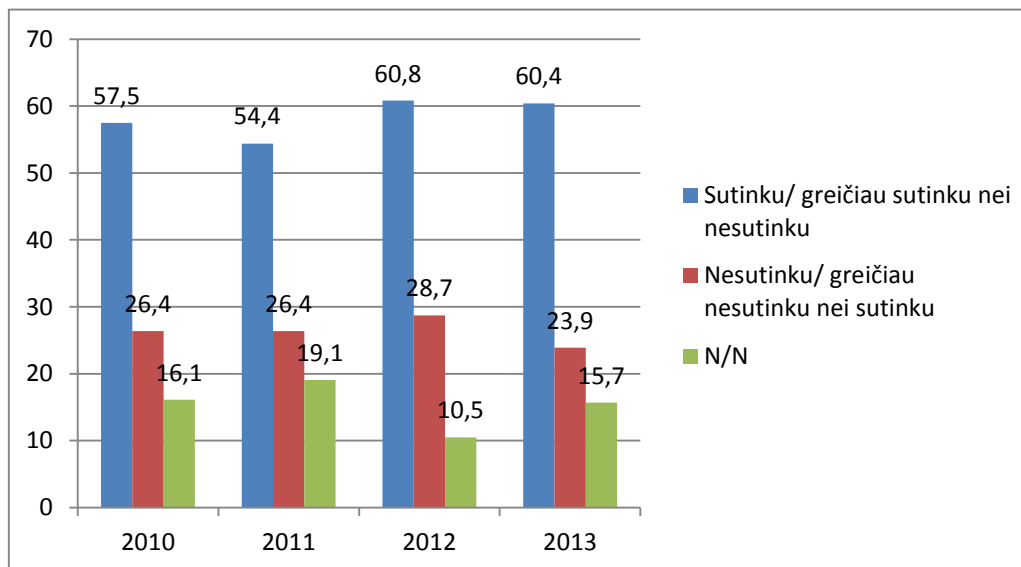
Siekiant įvertinti Lietuvos gyventojų įsivaizduojamą Lietuvoje gyvenančių ir į Lietuvą atvykusių imigrantų įtaką visuomenei ir valstybei, respondentų buvo prašoma pareikšti savo nuomonę apie konkrečius teiginius. Apklausos duomenys rodo, kad daugiausiai (60,4 proc.) respondentų pritarė, kad dauguma į Lietuvą atvykstančių ir Lietuvoje gyvenančių imigrantų yra išlaikomi Lietuvos mokesčių mokėtojų, mažiausiai (28,9 proc.) pritarimo sulaukė teiginys, kad respondentai nenorėtų, jog jų vaikai mokytųsi vienoje klasėje su imigrantų vaikais (žr. 4 pav.). Toliau pateikiama detalesnė respondentų nuomonės kiekvienu teiginiu rezultatų analizė bei 2013 metų apklausos duomenų palyginimas su 2010 – 2012 metais atliktų visuomenės nuostatų apklausų šiuo klausimu duomenimis.

4 pav. Kokia Jūsų nuomonė apie Lietuvoje gyvenančius ir į Lietuvą atvykstančius imigrantus? 2013 m., proc.

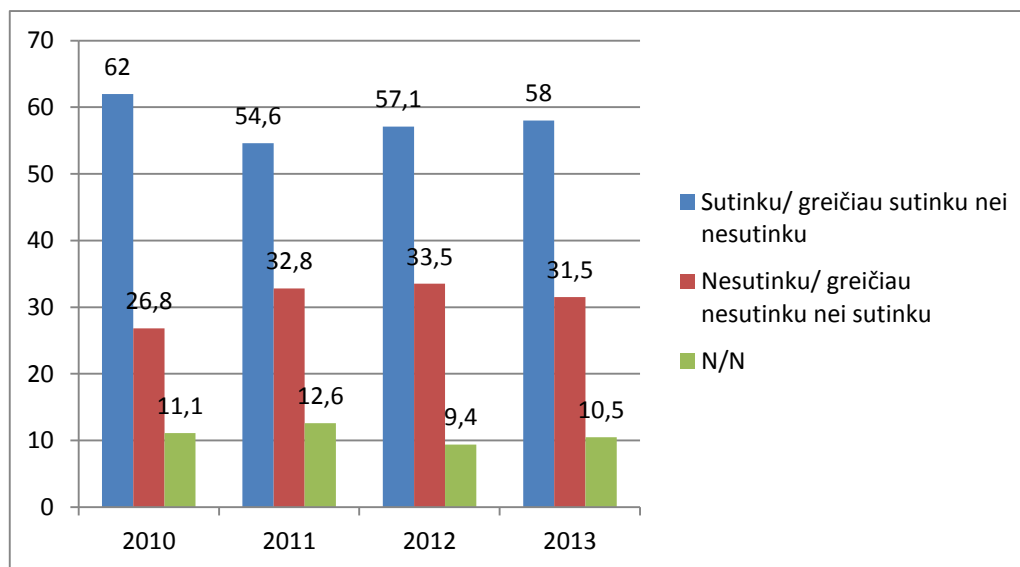
Dauguma (60,4 proc.) 2013 metų apklausoje dalyvavusių respondentų pritarė teiginiui, kad dauguma į Lietuvą atvykstančių/ čia gyvenančių imigrantų išlaiko Lietuvos mokesčių mokėtojai. Lyginant su ankstesnių apklausų rezultatais, pastebima, kad ši nuomonė nekinta nuo pat 2010 metų. Ankstesniais metais su šiuo teiginiu buvo linkę sutikti/ greičiau sutikti nei nesutikti daugiau nei pusė (nuo 54,4 proc. 2011 m. iki 60,8 proc. 2012 m.) apklausoje dalyvavusių respondentų (žr. 5 pav.)

5 pav. Daugumą į Lietuvą atvykstančių/ čia gyvenančių imigrantų išlaiko Lietuvos mokesčių mokėtojai. 2010 - 2013 m., proc.

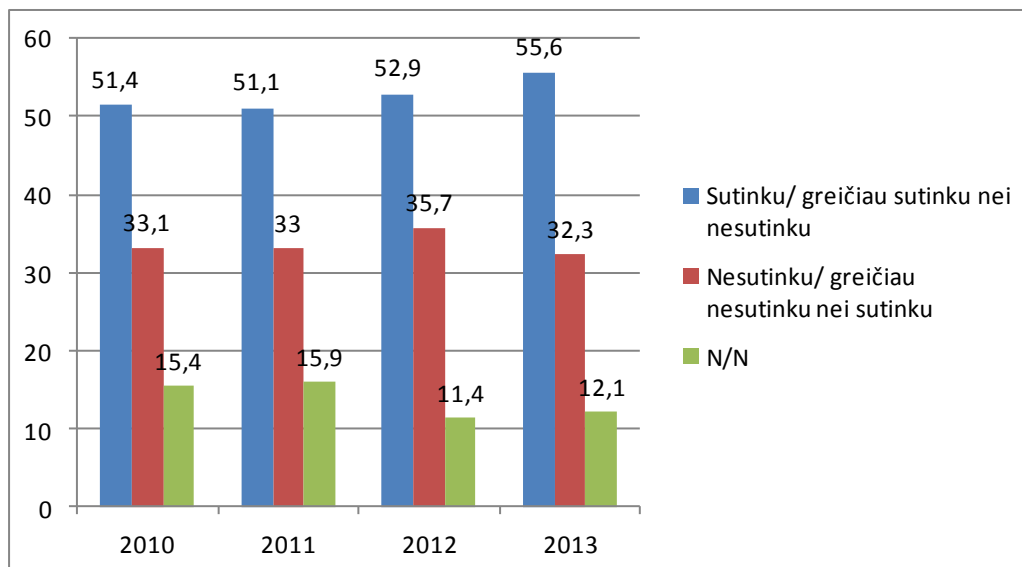
Daugiau nei pusė (58 proc.) respondentų sutiko arba buvo labiau linkę sutikti nei nesutikti su teiginiu, kad dauguma į Lietuvą atvykstančių/ Lietuvoje gyvenančių imigrantų atvyksta su tikslu dirbti. Praėjusių apklausų rezultatai taip pat rodo mažai kintančią Lietuvos gyventojų nuomonę šiuo klausimu. Daugiausiai sutinkančių buvo 2010 m. (62 proc.), 2011 metais šiam teiginiui pritarė 54,6 proc., o 2012 metais – 57,1 proc. respondentų (žr. 6 pav.).

6 pav. Dauguma į Lietuvą atvykstančių/ Lietuvoje gyvenančių imigrantų atvyksta su tikslu dirbti 2010-2013 m., proc.

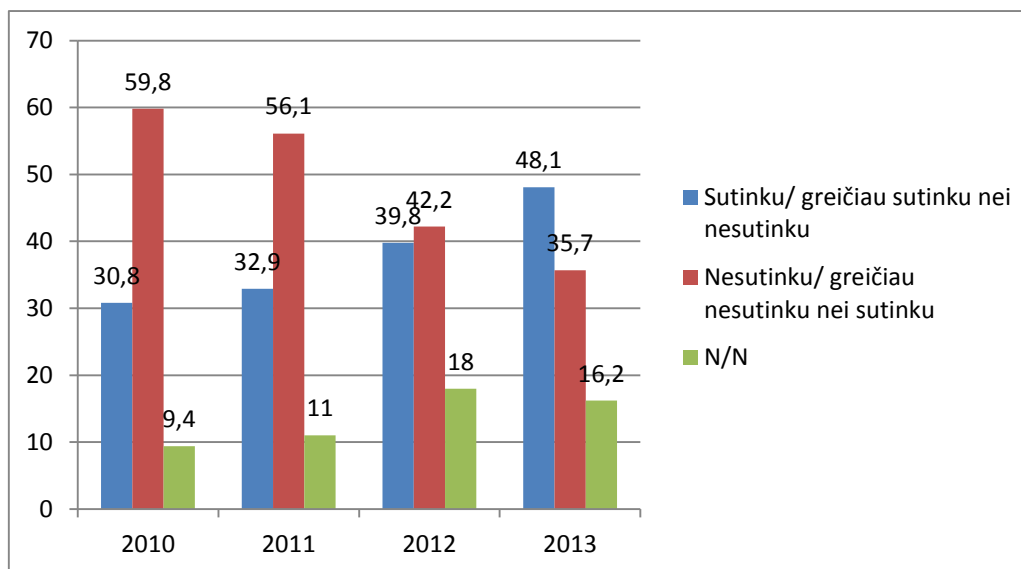
2013 metų apklausa taip pat rodo, kad išlieka stipri nuomonė, kad į Lietuvą atvykstantys imigrantai gali sukelti socialinius neramumus. Nuo 2010 metų šiam teiginiui pritariančios respondentų sudaro daugiau nei pusę visų apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų. 2013 metais su teiginiu sutiko ar greičiau sutiko nei nesutiko 55,6 proc. respondentų (2012 m. – 52,9 proc., 2011 m. – 51,1 proc., 2010 m. – 51,4 proc.) (žr. 7 pav.).

7 pav. Į Lietuvą atvykstantys imigrantai gali sukelti socialinius neramumus. 2010-2013 m., proc.

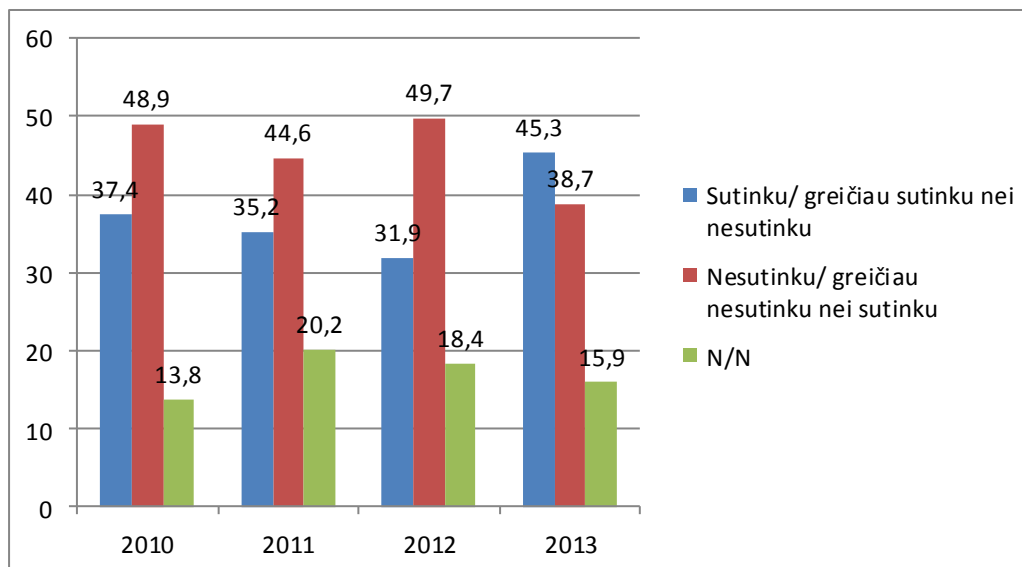
2013 metais pastebimi pokyčiai, susiję su nuomone apie Lietuvoje gyvenančių/ atvykstančių imigrantų integracija. Pastarųjų metų apklausos rezultatai rodo, kad pirmą kartą nuo 2010 metų daugiau respondentų (48,1 proc.) buvo linkę pritarti teiginiui, kad valstybė turėtų skirti daugiau dėmesio Lietuvoje gyvenančių/ atvykstančių imigrantų integracijai. Pastebima, kad teiginiui 'valstybė turi skirti daugiau dėmesio imigrantų integracijai' kasmet pritaria vis daugiau respondentų. 2013 metais su šiuo teiginiu sutiko 17 proc. daugiau respondentų nei 2010 metais (30,8 proc.). 2011 m. teiginiui pritarė 32,9 proc., o 2012 metais – 39,8 proc. respondentų (žr. 8 pav.).

8 pav. Valstybė turėtų skirti daugiau dėmesio Lietuvoje gyvenančių/ atvykstančių imigrantų integracijai. 2010-2013 m., proc.

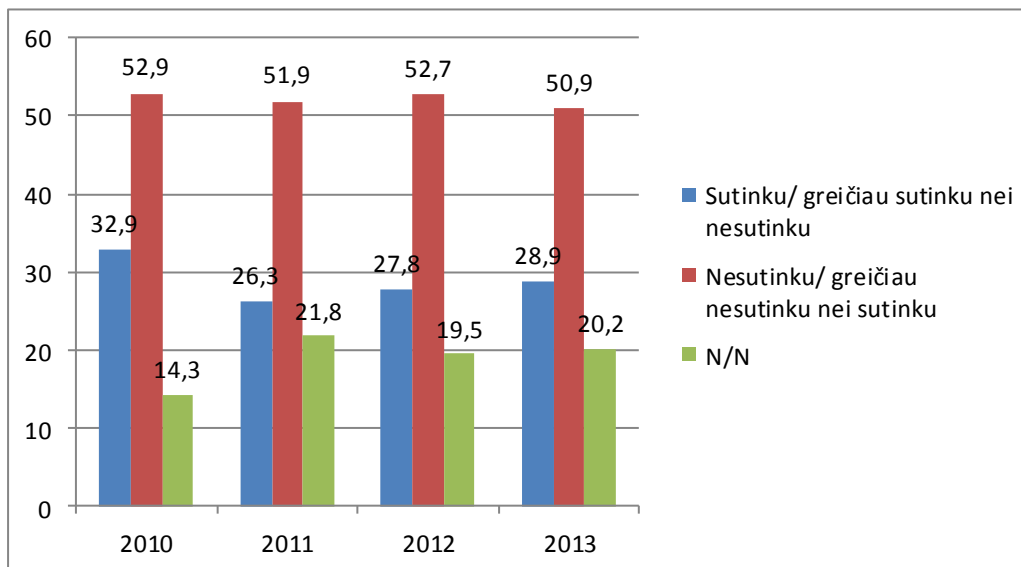
2013 metų apklausos rezultatai taip pat rodo, kad lyginant su praėjusių apklausų duomenimis, išaugo sutinkančių/ greičiau sutinkančių nei nesutinkančių su teiginiu, kad į Lietuvą atvykstantys imigrantai yra naudingi Lietuvos ekonomikai, skaičius. Taip teigiančių 2013 metais buvo 45,3 proc. respondentų, tuo tarpu 2010 – 2012 metais daugiau respondentų buvo linkę šiam teiginiui nepritarti. Nesutinkančių/ greičiau nesutinkančių nei sutinkančių procentas 2010 – 2012 metais vyravo nuo 44,6 proc. (2011 m.) iki 49,7 proc. (2012 m.) (žr. 9 pav.).

9 pav. Į Lietuvą atvykstantys imigrantai yra naudingi Lietuvos ekonomikai. 2010-2013 m., proc.

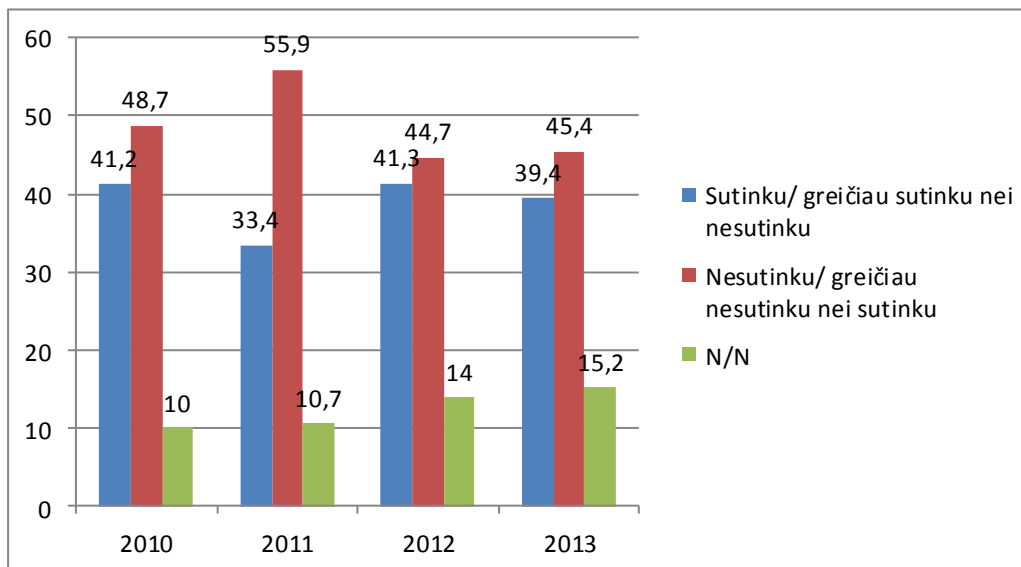
Maždaug pusė (50,9 proc.) 2013 metais apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų įvardino sutinkantys/ greičiau sutinkantys nei nesutinkantys, kad jų vaikai mokytųsi vienoje klasėje su imigrantų vaikais. Pastebima, kad tokia respondentų nuomonės išlieka beveik nekintanti nuo 2010 metų (žr. 10 pav.).

10 pav. Aš nenorėčiau, kad mano vaikai mokytųsi vienoje klasėje su imigrantų vaikais. 2010-2013 m., proc.

Respondentų taip pat buvo klausiama, ar jie sutinka su teiginiu, kad Lietuvoje gyvenantys/ į Lietuvą atvykstantys imigrantai praturtina šalies kultūrinį gyvenimą. Su šiuo teiginiu 2013 metais nesutiko/ greičiau nesutiko nei sutiko 45,4 proc. apklausoje dalyvavusių respondentų. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, taip manančių respondentų procentas išlieka panašus – 2012 metais teiginiui pritarė 44,7 proc. apklausos dalyvių. Daugiausiai nepritariančių buvo 2011 metais, kai nesutinkantys, kad imigrantai praturtina šalies kultūrinį gyvenimą sudarė daugiau nei pusę (55,9 proc.) visų tyrimo respondentų (žr. 11 pav.).

11 pav. Lietuvoje gyvenantys/i Lietuvą atvykstantys imigrantai praturtina šalies kultūrinį gyvenimą 2010-2013 m., proc.

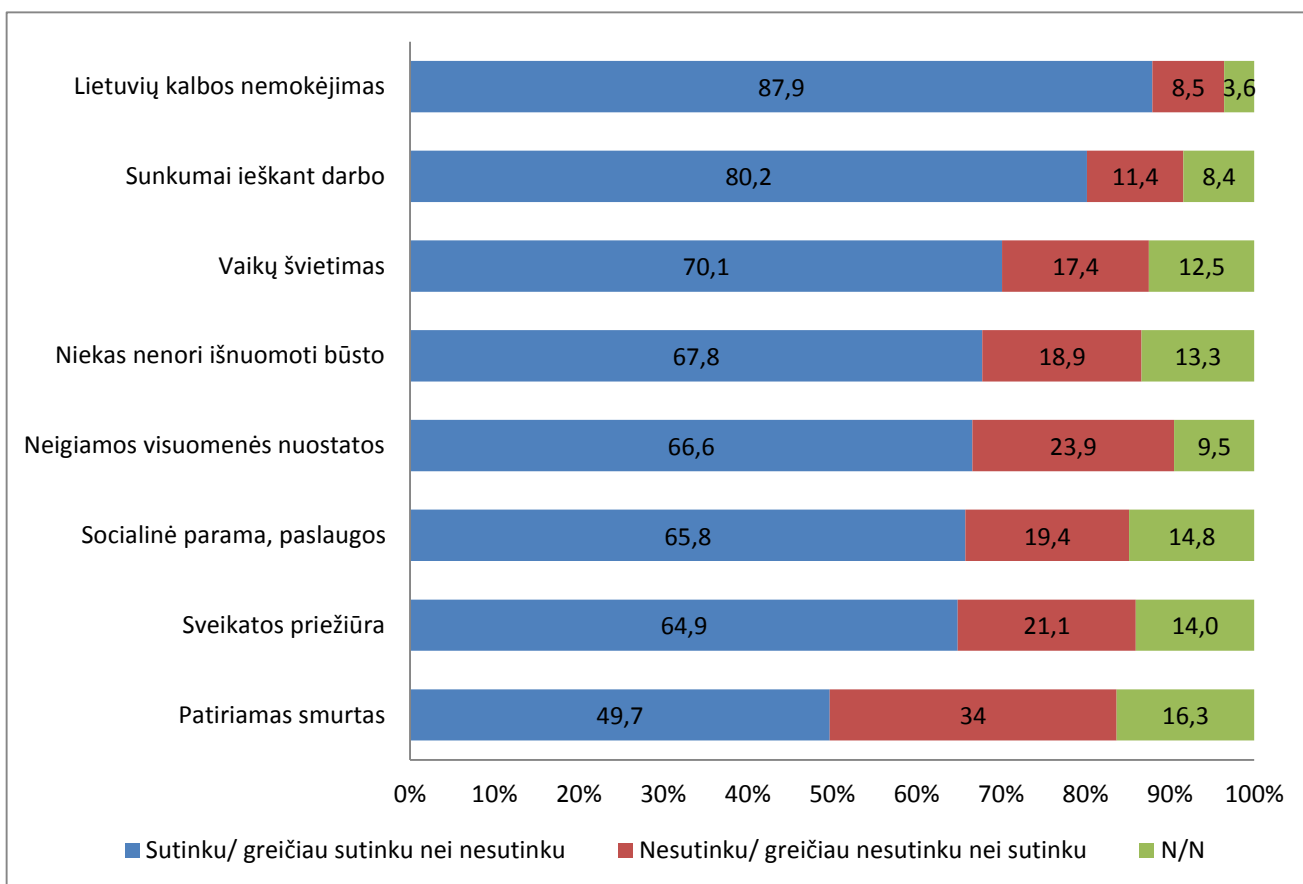
Siekiant įvertinti Lietuvos gyventojų nuomonę apie potencialias Lietuvoje gyvenančių ar atvykstančių imigrantų problemas, apklausos anketoje buvo pateikiami klausimai apie imigrantams kylančius ypatingus sunkumus tokiose srityse kaip neigiamos visuomenės nuostatos, patiriamas smurtas, sunkumai ieškant darbo, sveikatos priežiūra ir kt. Apibendrinant galima pasakyti, kad Lietuvos gyventojai pritaria visiems išvardintiems imigrantams galimai kylantiems sunkumams (žr. 12 pav.).

Didžiosios dalies (87,9 proc.) apklaustųjų nuomone, ypatingų sunkumų imigrantams kyla dėl lietuvių kalbos nemokėjimo. Kita galimų sunkumų grupė yra susijusi su darbo paieškomis (pritarė 80,2 proc. respondentų) ir vaikų švietimu (pritarė 70,1 proc. respondentų). Daugiausiai manančių, kad imigrantai dažniausiai susiduria su sunkumais šiose srityse buvo ir 2012 metais.

Apie du trečdaliai 2013 metų apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų mano, kad ypatingi sunkumai kyla, nes niekas nenori imigrantams išnuomoti būsto (67,8 proc.), dėl neigiamų visuomenės nuostatų (66,6 proc.) ir sunkumų su kuriais susiduriama dėl socialinės paramos ir paslaugų gavimo (65,8 proc.). Ženkli dalis (64,9 proc.) respondentų mano, kad trečiųjų šalių piliečiams kyla sunkumų sveikatos priežiūros srityje, o 49,7 proc.

sutinka, kad patiriamas smurtas taip pat yra problema, su kuria susiduria Lietuvoje gyvenantys/ atvykstantys imigrantai.

12 pav. Sutinkate ar nesutinkate, kad imigrantams kyla ypatingų sunkumų šiose srityse? 2013 m., proc.

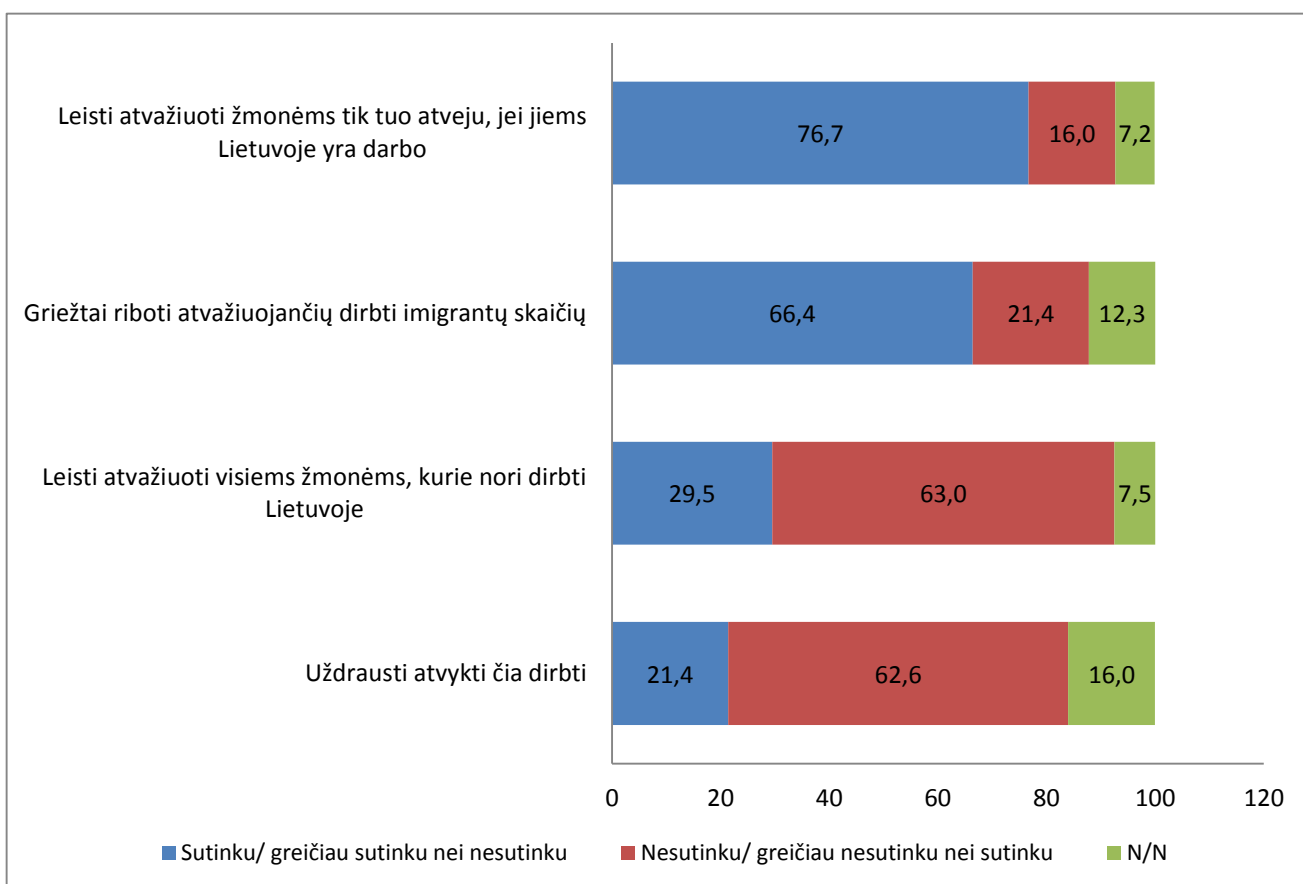

2013 metais pritariančių dėl visų galimų sunkumų procentas buvo didesnis nei 2012 metais. Ypač padaugėjo respondentų sutinkančių su teiginiu dėl imigrantų patiriamo smurto (+ 14,5 proc.) ir neigiamos visuomenės nuomonės (+ 13,2 proc.). Taip pat padaugėjo pritariančių, kad imigrantai susiduria su sunkumais, nes niekas nenori jiems išnuomoti būsto (+ 9,7 proc.) ir gaunant socialinę paramą ir paslaugas (+ 8,2 proc.).

Apklausoje metu respondentų buvo prašoma atsakyti į klausimą, kokius politinius sprendimus turėtų priimti Lietuvos Respublikos (LR) Vyriausybė dėl į Lietuvą atvykstančių dirbti imigrantų iš mažiau išsivysčiusių šalių (žr. 13 pav.). Iš pasiūlytų galimų variantų

daugiausiai (76,7 proc.) respondentų teigė sutinkantys/greičiau sutinkantys nei nesutinkantys, kad būtų leidžiama atvažiuoti žmonėms tik tuo atveju, jei jiems Lietuvoje yra darbo. 66,4 proc. respondentų pritarė teiginiui, kad LR Vyriausybė turėtų griežtai riboti atvažiuojančių dirbti imigrantų skaičių. Leisti atvažiuoti visiems žmonėms, kurie nori dirbti Lietuvoje pritaria 29,5 proc. respondentų. Tuo tarpu sutinkančių/ greičiau sutinkančių nei nesutinkančių, kad LR Vyriausybė uždraustų atvykti imigrantams dirbti Lietuvoje, 2013 metais buvo 21,4 proc.

13 pav. Jūsų nuomone, kokius politinius sprendimus turėtų priimti LR Vyriausybė dėl į Lietuvą atvykstančių dirbti imigrantų iš mažiau išsivysčiusių šalių? 2013 m., proc.

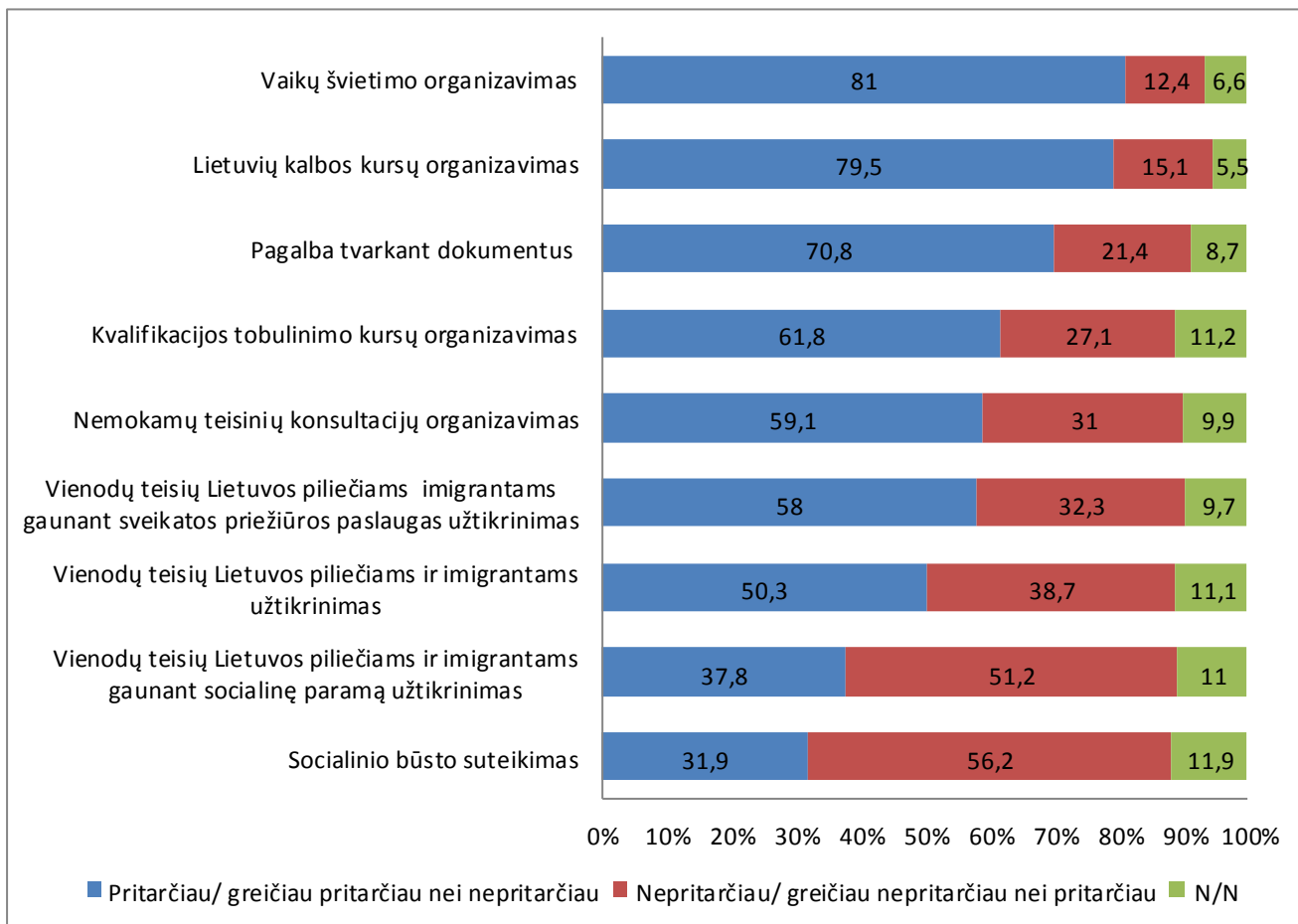
Lyginant su 2012 metais, pastebima, kad 2013 metais padaugėjo manančių, kad būtų leidžiama atvažiuoti žmonėms tik tuo atveju, jei jiems Lietuvoje yra darbo (2012 m. – 70,6 proc.) ir pritariančių, kad būtų griežtai ribojamas atvažiuojančių dirbti imigrantų skaičius

(2012 m. – 60 proc.). 2012 metais toks pats procentas (29,5 proc.) respondentų buvo linkę sutikti/ greičiau sutikti nei nesutikti, kad būtų leidžiama atvažiuoti visiems žmonėms, kurie nori dirbti Lietuvoje. Taip pat maždaug ketvirtadalis (24,3 proc.) respondentų sutiko/ greičiau sutiko nei nesutiko su teiginiu, kad LR Vyriausybė turėtų uždrausti atvykti imigrantams dirbti šalyje.

Tyrimo dalyvavusių Lietuvos gyventojų taip pat buvo klausama, kokioms integracijos priemonėms, kurios būtų taikomos Lietuvoje gyvenantiems ir į Lietuvą atvykstantiems imigrantams, jie būtų linkę pritarti ar nepritarti (žr. 14 pav.). Daugiausiai pritariančių/ greičiau pritariančių nei nepitariantių respondentų buvo vaikų švietimo organizavimo (81 proc.) ir lietuvių kalbos kursų organizavimo (79,5 proc.) atžvilgiu. Dauguma respondentų taip pat buvo linkę palankiai vertinti pagalbą tvarkant dokumentus (leidimus gyventi, pašalpos gavimą ir kt.) (70,8 proc.), kvalifikacijos tobulinimo kursų organizavimą (61,8 proc.) ir nemokamų teisinių konsultacijų organizavimą (59,1 proc.). Taip pat ženkli dalis apklausoje dalyvavusių pritarė/ greičiau pritarė vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams, gaunant sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinimui (58 proc.) ir vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams užtikrinimui (50,3 proc.).

Daugiausia abejonių Lietuvos gyventojams kelia socialinio būsto imigrantams suteikimas. Šiai integracijos priemonei buvo labiau linkę nepritarti/ greičiau nepritarti nei pritarti daugiau nei pusę (56,2 proc.) apklaustos respondentų. Taip pat didesnė gyventojų dalis (51,2 proc.) buvo labiau linkę nepritarti dėl vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams, gaunant socialinę paramą, užtikrinimo.

14 pav. Ar pritartumėte, ar nepritartumėte integracijos priemonėms, kurios būtų taikomos Lietuvoje gyvenantiems ir į Lietuvą atvykstantiems imigrantams? 2013 m., proc.

Pastebima, kad lyginant su 2012 metais, 2013 metais padaugėjo pritariančių imigrantų vaikų švietimo organizavimui, o ši integracijos priemonė aplenkė 2012 metais pirmavusį lietuvių kalbos kursų organizavimą. Didžiausias respondentų nuomonės pokytis matyti dėl vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams, gaunant sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinimo ir pagalbos tvarkant dokumentus (leidimus gyventi, pašalpų gavimą, kt.). Abiem šiom integracijos priemonėms 2013 metais pritarė apie 11 proc. daugiau respondentų nei 2012 metais. Mažiausiai pritarimo sulaukusios integracijos priemonės išlieka tos pačios, 2012 metais kaip ir 2013 metais daugiausiai apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų buvo linkę nepritari/ greičiau nepritari nei pritari dėl socialinio būsto

imigrantams suteikimo ir vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams gaunant socialinę paramą užtikrinimo.

Išvados

Atlikus reprezentatyvios Lietuvos gyventojų nuomonės apklausos apie Lietuvoje gyvenančių ar į ją atvykstančių trečiųjų šalių piliečius duomenų analizę, galima daryti išvadas, kad palankiausiai Lietuvos gyventojai vertina trečiųjų šalių piliečius, atvykstančius iš Baltarusijos, Rusijos ir Ukrainos. Dauguma respondentų nepitaria ir išsako neigiamas nuostatas imigrantų iš Afrikos ir Artimųjų Rytų– Sirijos ir Libano, atžvilgiu.

Didžioji dalis respondentų įvardino, kad jiems nėra tekę girdėti, matyti ar tiesiogiai bendrauti su viena ar kita imigrantų iš trečiųjų šalių grupe. Daugiausia informacijos ir patirties apie įvairias imigrantų grupes gyventojai gauna iš žiniasklaidos priemonių – TV, radijo, spaudos ir interneto. Labiausiai iš šių priemonių gyventojams yra pažįstami imigrantai šalyje turintys savo verslą bei nelegaliai į Lietuvą atvykę trečiųjų šalių piliečiai. Tik labai nedidelė respondentų dalis įvardino pažįstantys vienai ar kitai grupei priklausančius imigrantus asmeniškai. Daugiausiai tai imigrantai, dirbantys žemos kvalifikacijos darbą bei imigrantai, atvykę į šalį šeimos susijungimo pagrindu.

Pastebima, kad apklausoje dalyvavę Lietuvos gyventojai yra labiau linkę įsivaizduoti neigiamą į Lietuvą atvykusių imigrantų įtaką visuomenei ir valstybei. Kaip ir ankstesniais metais įgyvendintų apklausų, taip ir 2013 metų tyrimo rezultatai rodo, kad didžioji dalis gyventojų linkę manyti, kad dauguma į Lietuvą atvykstančių ir čia gyvenančių imigrantų yra išlaikomi Lietuvos mokesčių mokėtojų ir gali sukelti socialinius neramumus, taip pat apie pusė respondentų nesutiko su teiginiu, kad imigrantai praturtina šalies kultūrinį gyvenimą. Vis tik pastebima ir teigiamų pokyčių. 2013 metų apklausos metu, kitaip nei 2010-2012 metais, beveik pusė respondentų, pritarė, kad valstybė turėtų skirti daugiau dėmesio imigrantų integracijai, taip pat daugiau nei dešimtadaliu išaugo manančių, kad imigrantai yra naudingi Lietuvos ekonomikai, skaičius.

Tyrimo rezultatai rodo, kad respondentai pritaria visiems apklausos metu išvardintiems sunkumams, su kuriais galimai susiduria imigrantai. Daugiausia manančių, kad ypatingi

sunkumai kyla dėl lietuvių kalbos nemokėjimo, problemų susirasti darbą, taip pat vaikų švietimo srityje. Lyginant su praėjusių metų apklausa, pastebima, kad padaugėjo manančių, kad su sunkumais imigrantai susiduria dėl patiriamo smurto, neigiamos visuomenės nuomonės bei problemų išsiniuomoti būstą.

Vaikų švietimo ir lietuvių kalbos kursų organizavimas taip pat buvo daugiausiai respondentų pritarimo sulaukusios integracijos priemonės, kurios būtų taikomos Lietuvoje gyvenantiems ir į šalį atvykstantiems imigrantams. Lyginant su 2012 metais vykusia apklausa, 2013 metais daugiau respondentų buvo linkę pritarti dėl vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams, gaunant sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinimo bei pagalbos tvarkant dokumentus (leidimus gyventi, prašymus dėl pašalpų gavimo, pan.). 2013 metais, kaip ir ankstesnių apklausų metu, daugiausiai abejonių Lietuvos gyventojams sukėlė socialinio būsto imigrantams suteikimas. Šiai integracijos priemonei, taip pat kaip ir priemonei dėl vienodų teisių Lietuvos piliečiams ir imigrantams, gaunant socialinę paramą, užtikrinimo, nepritarė daugiau nei pusė dalyvavusių apklausoje.

Kaip ir ankstesnių apklausų metu, 2013 metais respondentų buvo klausiama, kokius politinius sprendimus turėtų priimti LR Vyriausybė dėl į Lietuvą atvykstančių imigrantų iš mažiau išsivysčiusių šalių. Dauguma apklaustųjų pasisakė už griežtą, imigraciją ribojančią, politiką. Daugiau nei septyniasdešimt procentų respondentų pritarė, kad į šalį būtų leidžiama atvažiuoti žmonėms tik tuo atveju, jei jiems yra darbo, o du trečdaliai pasisakė už griežtai ribojamą, atvažiuojančių dirbti imigrantų, skaičių. Teiginiui, kad būtų leidžiama atvažiuoti visiems žmonėms, kurie nori dirbti Lietuvoje, pritarė trečdalis apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų.